

Проект

концепції створення Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України

(за рахунок коштів по відшкодуванню збитків рибному господарству Миколаївської області при будівництві Ташликської ГАЕС)

*Перший заступник голови
Миколаївської облдержадміністрації
Голова Координаційної Ради
з питань функціонування рибогосподарського комплексу
Миколаївської області*

А.А. Туманик

Проект

концепції створення Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України

(за рахунок коштів по відшкодуванню збитків рибному господарству Миколаївській області при будівництві Ташликської ГАЕС)

Загальні положення

Проект концепції створення Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України (далі Проект) розроблено Координаційною Радою з питань функціонування рибогосподарського комплексу Миколаївської області на підставі виконання Розпорядження Кабінету Міністрів України за № 342р від 17.06.2002р. в якому передбачені заходи по відшкодуванню збитків рибному господарству Миколаївській області при будівництві Ташликської ГАЕС.

Замовником Проекту є Миколаївська облдержадміністрація.

Розробка і реалізація **Проекту концепції створення Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України** пов'язана з необхідністю:

1. **Збереження** генофонду рідкісних, цінних промислових видів риб в ставках, річках, водосховищах, відокремлених ділянках лиманів, штучних спорудах та інших водоймах.
2. **Відновлення** всього видового різноманіття водних живих ресурсів (в.ж.р.) у природних водоймах Миколаївської області, південного регіону та України в цілому, включаючи цінні промислові і рідкісні види риб які знаходяться на межі зникнення.
3. **Інтенсивного розвитку** аква культу **рік** значного нарощування виробництва рибної продукції за рахунок штучного товарного вирощування та промислового вилову для повного задоволення потреб населення і забезпечення продовольчої безпеки України, а також нарощування її експортного потенціалу.

В будівництві **Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України** та його роботі в рамках чинного законодавства братимуть участь підприємства всіх форм власності і напрямків діяльності рибної галузі, які формують рибне господарство регіону.

Функціонування **Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України** після побудови буде здійснюватися в межах «Програми відновлення водних живих ресурсів в водоймах Миколаївської області в 2008-2015р.р.» (програма в стадії розробки), а також інших державних та галузевих програм які будуть вимагати взаємодії з місцевими органами влади, силовими відомствами, науковими установами, підприємствами рибної галузі, Мінприроди України, Мінагрополітики України та іншими закладами.

Державна інспекція рибоохорони та Державна екологічна інспекція будуть зобов'язані здійснювати охорону в.ж.р. та контролювати діяльність рибогосподарського комплексу на

рибогосподарських водоймах загального призначення, які будуть включені в виробничу діяльність.

Для реалізації Проекту, на основі договірних відносин буде використовуватись увесь виробничий потенціал підприємств всіх форм власності по вирощуванню риби садкового матеріалу; формування колекційних та ремонтно-маткових стад рідкісних, цінних промислових видів риби; їх охорона; виконання меліоративних, природоохоронних робіт, регулюючих заходів, тощо.

Відновлення в.ж.р. в Миколаївській області в межах «Програми відновлення водних живих ресурсів в водоймах Миколаївської області в 2008-2015р.р.» та інших державних та галузевих програм буде здійснюватись на підставі державної монополії на збереження колекційних та ремонтно-маткових стад всіх рідкісних та цінних промислових видів риби, заходів щодо їх штучного відтворення, створення умов для природного нересту, їх охорони до повного відновлення фонових природних рівнів.

Ці заходи складуть необхідні передумови для подальшого розвитку вітчизняної аквакультури і в цілому рибного господарства.

Миколаївський державний експериментальний рибогосподарський комплекс по відтворенню цінних та промислових видів риби України, в межах різних Програм, виступатиме як головна керуюча компанія. Вона буде здійснювати управління основними виробничими процесами на державних водоймах на підставі договірних відносин між підприємствами і установами рибної галузі всіх форм власності.

Для взаємодії на місцях, при виконанні заходів щодо відтворення в.ж.р. необхідна скоординована взаємодія місцевих органів влади, підрозділів Мінприроди, Держкомзему, ветеринарних, санітарних служб, облводгоспів та силових структур.

Стратегія розвитку

Стратегія розвитку Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риби України направлена на:

1. **Збереження генофонду** рідкісних та цінних промислових видів риби України в контрольованих умовах шляхом створення **державних колекційних та ремонтно-маткових стад**.

2. **Відновлення видового різноманіття** цінних та промислових видів риби Миколаївської області та промислових водойм України до фонових природних рівнів.

3. **Створення сприятливих умов** для інтенсивного розвитку аквакультури Миколаївської області та всієї України за рахунок штучного товарного вирощування і підвищення природної рибопродуктивності водойм шляхом повномасштабних зариблень цінними та промисловими видами риби.

Ситуаційний аналіз стану цінних та промислових видів риби в межах південного регіону України а також аналіз географічних, кліматичних, кон'юнктурних, фінансових, інвестиційних, екологічних, кадрових та інших параметрів, вказують на необхідність розвитку в найближчі роки наступних **головних напрямків розвитку рибництва**:

1. **Формування** державних колекційних та промислових ремонтно-маткових стад осетрових, рослиноїдних, деяких частикових та карпових видів риби для збереження генофонду.

2. **Відновлення** природної популяції осетрових, частикових, рослиноїдних, карпових та камбальних видів риби:

- на першому етапі - в Бузькому, Березанському, Дніпро-Бузькому лиманах, річках Інгул, Громоклія та інших;
- на другому етапі - відновлення осетрових та камбальних видів риби в північно-західній частині Чорного моря;
- на третьому етапі - в промислових водоймах України.

3. Створення:

- державних промислових стад осетрових та камбальних видів риб для комерційної експортної реалізації;
- державних промислових ремонтно-маткових стад осетрових видів риб, з метою отримання ікри для комерційної експортної реалізації.

Проект створення **Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України** передбачає:

Перше - створення **Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України** яке буде відповідальним за виконання «Програми відновлення водних живих ресурсів в водоймах Миколаївської області в 2008-2015р.р.», та інших державних та галузевих програм. Для цього йому потрібно підпорядкувати всі потенційні державні об'єкти рибництва (водойми), розташовані на території Миколаївської області. Всі водойми повинні бути при цьому розбиті на наступні категорії: 1. **Колекційні**. Для утворення колекції цінних видів риб з метою їх зберігання, наукових досліджень, а також для утворення промислових гібридів.

2. **Ремонтно-маткові**. Для стад різних видів осетрових, частикових, карпових та рослиноїдних риб різних за віком з метою збереження генофонду.

3. **Нерестові**. Для нересту деяких видів риб (коропа, судака та інших).

4. **Ікорні**. Для промислового виробництва осетрової ікри.

5. **Вирощувальні першого порядку**. Для вирощування зарибку (3-7 грам).

6. **Вирощувальні другого порядку**. Для вирощування цього річок (30-50 грам).

7. **Вирощувальні третього порядку**. Для вирощування дворічок як посадкового матеріалу для зариблення лиманів та водосховищ до стандартної ваги 100-150 грам. Ці ставки можуть експлуатуватися за екстенсивною або інтенсивною технологією залежно від форм експлуатації:

- екстенсивної - при випуску зарибку частикових, коропа, осетрових видів риб у відкриті водойми для відновлення природних запасів або вирощування на нагулі без годування у разі товарного вирощування;

- **інтенсивної** - у випадках товарного вирощування, або вирощування з метою виробництва осетрової ікри з повно раціонним годуванням в садіннях, басейнах або відгороджених частинах водойм.

8. **Нагульні**. Призначені для вирощування товарної риби. До них відносяться: Чорне море, всі водосховища, річки, рибогосподарські ставки, лимани, озера а також обгороджені їх ділянки.

9. **Водойми для спортивного рибальства**. Призначені для громадян України і зарубіжжя, з метою організації туризму і спортивного рибного лову. Водойми для цієї мети повинні бути вибрані в живописних і екологічно чистих куточках області. На водоймищах повинна бути розвинена інфраструктура туристичного бізнесу.

Примітка: *Всі перераховані водойми повинні відповідати необхідним характеристикам водного середовища і відповідати іншим параметрам рибництва. Для таких водоймищ повинен бути затверджений у відповідних державних інстанціях статус заказників місцевого призначення.*

Друге - визначення комерційних підприємств, за якими повинні бути закріплені дані водні об'єкти. Для таких водойм повинен бути розроблені спеціальні "Режими експлуатації водних об'єктів", складені проекти розвитку інфраструктури і розроблені заходи щодо охорони з відповідним фінансуванням. З метою виконання **Миколаївським державним експериментальним рибогосподарським комплексом по відтворенню цінних та промислових видів риб України «Програми відновлення водних живих ресурсів в водоймах Миколаївської області в 2008-2015р.р.»** та інших державних і галузевих програм, можна також створювати нові рибогосподарські підприємства з участю ДП "Укрриба", та іншими комерційними підприємствами.

Третє - повномасштабне виробництво риби садкового матеріалу осетрових видів риб з навісками від 2 до 100 грамів для реалізації поза межами області в межах загальнодержавних Програм відновлення водних живих ресурсів України.

Наукове забезпечення Проекту

Миколаївський державний експериментальний рибогосподарський комплекс по відтворенню цінних та промислових видів риб України в межах різних регіональних, галузевих та державних Програм передбачає плідну співпрацю з науковими рибними закладами України для пошуку раціональних технологій та розробки практичних рекомендацій по відродженню цінних і промислових видів риб в промислових водоймах України.

До виконання наукових робіт будуть залучені підприємства і організації рибної галузі, та інші необхідні наукові установи.

Схема управління Миколаївським державним експериментальним рибогосподарським комплексом по відтворенню цінних та промислових видів риб України

Олександрійський осетровий завод

Базовим підприємством **Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України** повинен стати Олександрійський осетровий завод, якого необхідно збудувати на річці Південний Буг біля села Олександрівка Вознесенського району.

Площа осетрового заводу приблизно 60 га.

Водне дзеркало Олександрівського водосховища буде приблизно 450 га. Його потрібно включити в технологічну схему виробництва та використовувати як нагульне для ремонтно-маткового стада як осетрових, рослиноїдних, карпових та частикових видів риб.

Обов'язково треба запланувати будівництво садкової лінії для збереження та вирощування особливо цінних видів осетрових (білуги, російського та ленського осетра, веслоніса та інших). Потужність садкової лінії повинна складати не менш як 3000 кв.м.

Для збереження риб від засмоктування в турбіни Олександрівської ГЕС та насоси Ташликської ГАЕС необхідно вирішити питання механічної або електроакустичної перешкоди.

Завод буде знаходитись на 6 метрів нижче рівня Олександрівського водосховища, тому водопостачання заводу не потребує енергетичних затрат.

Дебіт річки Південний Буг в цьому районі складає 14 куб.м./сек..

Для технологічних потреб осетровому заводу потрібно 1 куб.м./сек.

Інкубаційний цех в крайньому випадку зможе працювати без електропостачання але виробнича програма заводу буде дуже насичена і розрахована на роботу інкубаційно-малькового цеху з жовтня по серпень щорічно.

Враховуючи універсальність майбутнього заводу Проект крім основних типових елементів виробничої системи осетрового та загально рибогосподарського призначення повинен передбачати також **специфічні елементи: Інкубаційно-мальковий цех:**

1. **Відбір води** повинен буди як з верхніх так і з нижчих шарів води (теплих і холодних в різні пори року) в залежності від технологічних потреб.
2. Необхідно в обов'язковому порядку зробити *пруд-відстойник* для інкубаційного цеху для уникнення газо-міхурової хвороби а також для відстоювання інкубаційної води. Об'єм цієї гідроспороди повинен бути не менш як 1000 куб.м.
3. **Систему очищення вхідної води озоном (Оз)** для якісної очистки води від бактеріального, хімічного та іншого забруднення.
4. **Установку замкненого водопостачання (УЗВ) для вирощування колекційних маткових стад осетрових які будуть використані для щорічній інкубації.** Стадо для виконання виробничої програми повинно мати загальну вагу не менш як 10 тонн. Щільність посадки у басейнах не повинна перевищувати 10 кг/кв.м. Кількість басейнів повинна також передбачати можливість різностатевого та видового утримання.
5. **Спеціальні прилади, обладнання та після операційні та реанімаційні басейни** для прижиттєвого збирання інкубаційної ікри осетрових видів риб.
6. **Установку замкненого водопостачання для інкубаційних апаратів.** Кількість і різноманіття інкубаційних апаратів повинна давати можливість інкубації всіх видів риб (коропа, рослиноїдних, частикових та осетрових в апаратах «Осетр», «Амур», «ВНІПРХ», «Вейса», різноманітних вертикальних та лоткових.) з урахуванням виробничої програми заводу. Повинна бути також передбачена можливість під'єднання різних груп апаратів до різних контурів УЗВ якщо буде потреба одночасної інкубації окремих видів риб з іншою температурою води, протоком і змістом кисню.
7. **Установку замкненого водопостачання для вирощування личинок та постановки їх на плав.** Різноманіття, кількість басейнів та їх площу повинно підрахувати з

запасом для повного забезпечення виробничої програми заводу з будь якими відхиленнями по видам риб. Для даної групи басейнів треба передбачити можливість гнучкого змінення температурних режимів кожного басейна для маневрування при постановки личинок на плав.

8. **Установку замкненого водопостачання для вирощування мальків до 1 грама.** Кількість, форми та площа басейнів повинні також буди запроектовані з запасом, враховуючи щільність посадки по осетрових видах не більш як 10 кг/кв.м. Також необхідно передбачити можливість постачання технологічної води в басейни з різними температурами, хоча б по лініях.
9. Для цілорічної роботи інкубаційного цеху необхідно передбачити **систему підігріву технологічної води.** При цьому усі установки замкненого водопостачання повинні мати свої контури з можливістю підігріву води від 0 до 28°C. Для цього доцільно установити сучасні теплові насоси які мають високі теплові та експлуатаційні характеристики.
10. **Систему оксигенації та генератор кисню** для повного забезпечення інкубаційно-малькового цеху очищеним киснем. Генераторів кисню треба мати два для дублювання і більшої надійності. Також треба мати одноденний запас кисню в ємкостях 10-20 куб.м. на всяк випадок.
11. **Системи автоматичного годування мальків можливо не проектувати** для економії коштів.
12. **Усі зливні ємкості в УЗВ** повинні мати такий вміст, щоб працівники інкубаційно-малькового цеху мали можливість одночасно мити декілька басейнів і щоб вода на переливалась в каналізацію (10-15% загального об'єму УЗВ).
13. **Лабораторія заводу, її обладнання і кваліфікація персоналу повинна мати** можливість оперативного виявлення хвороб риб а також оперативного контролю якості технологічної води.
14. Для якісного без відходів перевезення риби посадкового матеріалу в теплу пору року треба обов'язково передбачити можливість **виробництва холодної 4-6°C** води з застосуванням теплових насосів.
15. **Обов'язково треба передбачити аварійне енергопостачання в вигляді** автоматичного дизель-генератора, потужності якого вистачить для функціонування в повному обсязі основного технологічного обладнання в будь яку пору року.
16. Інкубаційно-мальковий цех **повинен мати:**
 - сучасний ангар з теплими стінами, з необхідними системами вентиляції, каналізації, освітлення, основного, рибоводного і аварійного;
 - всі санітарно-побутові умови для нормальної праці і відпочинку персоналу;
 - підсобні приміщення та інше.

Канальна та ставкова частина:

1. Басейнів і ставків для виконання різноманітного плану виробництва на етапі проектування повинно передбачити якомога більше ставків та каналів з площею від 0,01-4 га і **не** більше для якісного обслуговування і створення найбільш сприятливих умов для вирощування.
2. На малькових ставках першого порядку (до 5-Ю грамів) площею 0,01-Ю,05 га дно та схили треба покрити бетоном. Для інших ставків можна мати земляне покриття, але з можливістю обробки ложа сільськогосподарською технікою.
3. Для повного збирання мальків всі ставки повинні мати бетонні живорибні ями.
4. Канали для водопостачання ставків треба покрити бетоном.
5. Усі ставки та басейни повинні мати захисні тенета для захисту від нападів рибоїдних птахів.
6. Усі ставки та басейни повинні мати пристрої для аерації води киснем та повітрям.
7. Повинна мати спеціальні бетонні басейні для штучного вирощування дафній (частина їх повинна бути вкрита для цілорічного вирощування) з метою годування

молоді веслоніса та інших видів риб на ранніх стадіях розвитку разом зі штучними кормами.

Господарська частина заводу повинна мати:

- майстерню;
- гараж для заводського транспорту, включаючи транспорт для перевезення великої кількості малька для значні відстані;
- адміністративний корпус з їдальнею та приміщеннями гостинного типу;
- склади;
- інше необхідне для якісного функціонування заводу;

Головне завдання осетрового заводу буде полягати в тому, щоб вирощувати осетровий зарибок (1СН-100 грамів в кількості 10-25 млн. штук загальною вагою 50-70 тонн) не тільки для потреб Миколаївської області але і для всієї України. Крім того повинно вирощувати інші види риб використовуючи полі культурне зариблення ставків. Додатково можна вирощувати ще 30 тонн рибо посадкового матеріалу.

Частина заплідненої ікри на перших етапах роботи заводу повинна закупатись в Росії, особливо в холодні пори року коли завод не буде мати необхідного планового завантаження. Для повного навантаження заводу особливо на першому етапі та скорішого виконання плану відновлення рибпромислового потенціалу водойм Миколаївської області необхідно паралельно з осетровими видами риб також вирощувати і рослиноїдні, частикові та коропа.

Молодь осетрових, яка вирощена з плідників Азовського моря може бути використана для зариблення Азовського моря з необхідною адаптацією до умов материнського середовища.

Для забезпечення заводу матковим матеріалом осетрових видів риб (білуги, російського осетра, севрюги) необхідно на державному рівні прийняти рішення про вилов Азовсько-Чорноморському басейні статевозрілих особин для їх подальшої адаптації та формування заводського стада.

Колекційні ремонтно-маткові стада веслоніса, ленського, сибірського та інших видів осетрових та їх гібридів (бестера, стербера, остера та інших) треба планово формувати закупаючи їх на російських заводах.

Особисту увагу при проектуванні треба уділити веслонісу, тому що він має особливості росту на ранніх етапах розвитку, а також тому, що заплідненої ікри дуже мало навіть в Росії. Сам же веслоніс, враховуючи його значні темпи росту, та високі якісні показники м'яса та ікри має дуже важливе значення для рибогосподарських водойм Миколаївської області.

Загальна стратегія Олександрівського осетрового заводу має бути направлена на щорічне збільшення виробництва осетрового рибо посадкового матеріалу та зарибку інших видів риб для значного нарощування виробництва рибної Миколаївським державним експериментальним рибогосподарським комплексом по відтворенню цінних та промислових видів риб України

Примітка: збільшення обсягів виробництва проводитиметься за рахунок додаткового залучення інвестиційних засобів.

Новоодеське нерестово-виросне осетрове господарство

Розташовано на березі р. Південний Буг біля с. Матвіївка. Загальна площа ставків складає 40 га. Необхідно:

1. Провести лінію енергопостачання.
2. Збудувати насосну стацію.
3. Відремонтувати дамби та монахи.
4. Збудувати помешкання для персоналу, склад та інше.

Господарство повинно займатись:

Миколаївська облдержадміністрація

Координаційна Рада з питань функціонування рибогосподарського комплексу Миколаївської області

1. Заготівлею та зберіганням плідників частикових риб.
2. Вирощуванням зарибка осетрових видів риб.
3. Виловом риб в р. Південний Буг.

Веселинівське нерестово-виросне рибне господарство

Веселинівське нерестово-виросне господарство буде розташовано на р. Південний Буг біля с. Варюшено. Загальна площа 150 га.

Господарство необхідно будувати. Є проект, але потрібно допрацювати систему водопостачання заводу для зменшення енерговитрат.

Основне призначення господарства це заготівля плідників, інкубація, вирощування зарибка рослиноїдних та частикових риб.

Але можна буде також додатково вирощувати зарибок осетрових видів риб в кількості до 50 тонн.

Кінбурзьке нерестово-виросне рибне господарство

На Кінбурзький косі необхідно збудувати нерестово-виросне рибне господарство. Воно повинно мати дві ділянки: одну на березі Ягорлицької затоки з морською водою, другу на Дніпробузькому лимані з прісною водою.

Перша ділянка повинна бути збудована для:

1. Заготівлі плідників камбали калкан, та плідників осетрових видів риб.
2. Інкубації камбали калкан.
3. Вирощування молоді камбали калкан до стадії «п'ятчка» з подальшим зарибленням узбережжя Чорного моря Миколаївській області.

Друга ділянка повинна бути збудована для:

1. Заготівлі плідників частикових риб.
2. Інкубації частикових риб.
3. Вирощування малька частикових риб для зариблення Дніпро-Бузького лиману.

Потужність першої ділянки Кінбурзького нерестово-виросного рибного господарства по вирощуванню камбали калкан повинна бути не менш як 20.000.000 штук «п'ятчків» на рік для реанімації цього цінного виду риб в північно-західній частині Чорного моря.

Потужність другої ділянки буде розраховано в процесі проектування, виходячи з фінансових та інших можливостей.

Нерестові, виросні, адаптаційні та інші рибні господарства Миколаївської області

В процесі експлуатації Державного повносистемного рибогосподарського комплексу Миколаївської області з'явиться гостра потреба в розширенні потужностей для вирощування зарибку різних видів риб для зариблення великих водойм Миколаївської області таких як Дніпро-Бузький, Тілигульський, Березанський лимани, водосховища та річки. Примітка:

1. загальна площа цих водойм складає близько 130.000 га;
2. для нормальної експлуатації тільки великих водойм області об'єм щорічного зариблення усіма видами риб повинен складати не менш як 2.000 тонн.

Тому розвиток різного роду нерестових та виросних рибних господарств області та включення їх виробничих технологій в «Програму відновлення водних живих ресурсів в водоймах Миколаївської області в 2008-2015р.р.» під керівництвом Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України є об'єктивною необхідністю.

Розрахунки з цими рибогосподарськими підприємствами за вирощування риби посадкового матеріалу можуть мати вигляд:

1. Квот на вилов риби з великих водойм.
2. Частини риби посадкового матеріалу цінних або промислових видів риб для подальшого вирощування цими підприємствами на своїх водоймах.
3. Грошових розрахунків

Березанське нерестове-виросне рибне господарство

Березанське нерестово-виросне рибне господарство повинно мати в своєму складі Нічаянське, Болгарське, Каменське та Зоринське водосховища загальною площею близько 1750 га.

З метою зариблення Березанського лиману також можливо вирощування риби посадкового матеріалу в мілководній верхній західній гілці Березанського лиману в районі с. Матіясово, якщо відділити тенетним парканом 250 га Березанського лиману. Після вирощування молоді до 50 грам паркан можна буде відкрити і таким чином зарибити лиман

Це рибогосподарське підприємство в складі **Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України** повинно відігравати головну роль в плані вирощування риби посадкового матеріалу як осетрового так і рослиноїдного для зариблення лиманів та водосховищ Миколаївської області.

Для цього необхідно:

В нижньому б'єфі Каменського водосховища перед Зоринським ставом **збудувати** інкубаційно-мальковий цех та малькові ставки для забезпечення основних нагульних потужностей Березанського каскаду риби посадковим матеріалом. Площа малькових ставків буде складати близько 10 га. Розташовані вони будуть вище рівня Зоринської водойми на ім. Водопостачання інкубаційного цеху буде з Каменського водосховища, а малькових ставків з Зоринської водойми.

Збудувати тенетний паркан в Зоринській водоймі біля с. Жовтневе в вузькому місті (400м) який відділить 200 га мілководдя для вирощування осетрового зарибку. Після вирощування молоді осетрових видів риб щорічно буде переміщуватись в основне нагульне водоймище де буде утворено колекційне ремонтно-маточне стадо.

Відремонтувати на Нічаянському водосховищі:

шандори які знаходяться в аварійному стані;

укріпити та розширити верховини щоб риба не могла втекти з водойми;

рибгосподарську базу.

Відновити на дамбі Болгарського водосховища насосну станцію для накачки води в водосховище.

Добудувати три малькових ставка площею 5 га. на дамбі Болгарського водосховища.

Відновити рибну базу в с. Зорино. На базі буде розташоване керівництво господарством, склади, гаражі, причали, плавзасоби та інше.

Збудувати тенетний паркан в с. Матіясово для вирощування молоді частикових, рослиноїдних риб та коропа.

Нічаянське та Болгарське водосховища необхідно задіяти для вирощування дворічок осетрових, рослиноїдних та коропа для зариблення лиманів.

Каменське водосховище доцільно задіяти для збереження ремонтно-маткового стада рослиноїдних, коропа та частикових риб.

Зоринське водосховище доцільно використовувати як осетровий заказник де будуть зберігатись основні ремонтно-маткові стада усіх видів осетрових риб.

Така технологічна схема буде сприяти раціональному використанню природних можливостей господарства.

Осетровий зарибок, який буде вирощуватись в Березанському нерестово-виросному рибному господарстві доцільно випускати зразу за Зоринською дамбою в Березанський лиман. Молодь осетрових при цьому зможе м'яко адаптуватись до морських умов та повільно скотитись в Чорне море на нагул.

Примітка: до будівництва Зоринської дамби осетрові риби нерестились в верхів 'ях Березанського лиману, а молодь нагулювалась в низов 'ях лиману до кінця літа.

Потреби Миколаївської області в зарибку

Для реанімації рибогосподарського потенціалу водойм Миколаївської області до фонового рівня та максимального використання їх рибогосподарських можливостей в наступні роки треба щорічно зариблювати такі об'єми:

Показники щорічних потреб водойм Миколаївської області в зарибку

(тисяч штук)

М n/n	Види риб	Березанський лиман (Чорне море)	Дніпро-Бузький лиман (Чорне море)	Інші водойми області	Необхідно цьогорічок та дворічок	Вага (тонни)
1.	Короп	500	5.000	2.500	8.000	200
2.	Білий товстолобик	1.000	10.000	14.000	25.000	1.000
3.	Строкатий товстолобик	500	3000	5.500	9.000	400
4.	Білий амур	100	600	300	1.000	40
5.	Осетрові	10.000	14.000	1.000	25.000	240
6.	Частикові	1000	10.000	1000	12.000	100
7.	Камбала калкан	20.000	-	-	20.000	20
	Всього:				100.000	2.000

Примітка: в 2006 р. Миколаївська область виростила в ставках та виловила в лиманах не більше 1.000 тонн товарної риби.

Черговість реалізації Проекту

Враховуючи обмеженість фінансових ресурсів на будівництво **Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України**, облдержадміністрація при замовленні Проекту концепції вважає за необхідне розставити пріоритети по витраченню коштів, розбивши їх на три черги по важливості введенню в експлуатацію рибогосподарських об'єктів.

Перша черга:

1. Олександрівський осетровий завод.
2. Березанське нерестове-виросне рибне господарство.
3. Кінбурзьке нерестове-виросне рибне господарство.

Друга черга:

1. Новоодеське виросне осетрове господарство.
2. Веселинівське нерестове-виросне рибне господарство.

Третя черга:

1. Кірьяківське, Аджигольське, Очаківське нерестово-виросні рибні господарства.
2. Інші рибогосподарські об'єкти.

При ескізному проектуванні **Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб**

Миколаївська облдержадміністрація Координаційна Рада з питань функціонування рибогосподарського комплексу Миколаївської області

України області необхідно знайти найбільш раціональні технологічні моделі вирощування повного видового спектру водних живих ресурсів для досягнення стратегічної мети:

1. *Збереження генофонду рідкісних та цінних промислових видів риб України.*
2. *Відновлення видового різноманіття цінних та промислових видів риб Миколаївської області та промислових водойм України до фонового природного рівня.*
3. *Створення сприятливих умов для інтенсивного розвитку рибного господарства Миколаївської області та південного регіону України.*

Заклучення

Ганебний стан водних живих ресурсів в рибогосподарських водоймах Миколаївської області та в промислових водоймах України занепад розвитку аквакультури і в цілому рибного господарства потребує негайних діючих комплексних заходів щодо відтворення всього видового спектру та закладення позитивних передумов для розвитку рибної галузі.

На даний момент це завдання не під силу жодної існуючої комерційної структури в силу специфіки рибної галузі, недосконалого законодавства та інше.

Сьогодні Миколаївська область та рибне господарство України має унікальний шанс прискорити процес розвитку свого рибного господарства за рахунок раціонального використання компенсаційних коштів по відшкодуванню збитків рибному господарству Миколаївської області при будівництві Ташликської ГАЕС.

Висновки

Координаційна Рада з питань функціонування рибогосподарського комплексу Миколаївської області вважає що єдиним виходом з ситуації повного занепаду рибогосподарської галузі в регіоні є створення за компенсаційні кошти Миколаївського державного експериментального рибогосподарського комплексу по відтворенню цінних та промислових видів риб України.

В силу свого статусу і покладених на нього державою рибогосподарських функцій він зможе постійно проводити роботу по відновленню видового різноманіття цінних та промислових видів риб в промислових водоймах України та ефективно сприяти розвитку аквакультури в державі з метою забезпечення її продовольчої безпеки.